Socialförsäkringsutskottets betänkande

1984/85:9

om ändring i bestämmelserna om kommunalt bostadstillägg till folkpension (prop. 1984/85:85, bilaga 2)

Propositionen

Regeringen har i proposition 1984/85:85 (bilaga 2) (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

Propositionen i övrigt behandlas av bostadsutskottet i betänkande BoU 1984/85:8.

Det i propositionen intagna lagförslaget är följande.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

5 §

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen (1969:205) om pensionstillskott eller av barntillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svågerlag må vara föranledd att utgiva. Som inkomst räknas icke heller vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349) eller utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning. Vid inkomstberäkningen skall för den som åtnjuter folkpension i form av halv eller två tredjedelar av hel förtidspension bortses från ett belopp som motsvarar skillnaden mellan

a) ett för den försäkrade beräknat belopp av hel förtidspension jämte däremot svarande pensionstillskott, beloppet i förekommande fall beräknat med beaktande av bestämmelserna i 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring och

b) den utgående förtidspensionen jämte pensionstillskott.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och som bebos av den pensionsberättigade, tas upp till *hälften* av fastighetens taxeringsvärde. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet, där den pensionsberättigade är bosatt.

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten överstiger för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor. Vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet, som avses i 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) och som bebos av den pensionsberättigade, tas upp till *en fjärdedel* av fastighetens taxeringsvärde. Detsamma skall gälla vid beräkning av värdet av jordbruksfastighet, där den pensionsberättigade är bosatt.

Nuvarande lydelse *Föreslagen lydelse*

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av regeringen.

I fråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmast hela tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för tid före ikraftträdandet.

Motioner

Motioner väckta med anledning av proposition 1984/85:85

I motion 1984/85:234 av Kjell Mattsson m. fl. (c) (yrk. 2) hemställs
2. att riksdagen måtte besluta att avslå regeringens förslag i proposition 1984/85:85, bilaga 2.

I motion 1984/85:235 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) (yrk. 2) hemställs
2. att riksdagen måtte besluta att avslå regeringens förslag i proposition 1984/85:85, bilaga 2.

I motion 1984/85:236 av Margó Ingvardsson m. fl. (vpk) hemställs att riksdagen beslutar att den i proposition 1984/85:85 föreslagna lagen om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skall avse även fritidshus.

I motion 1984/85:237 av Kerstin Ekman (fp) och Olle Grahn (fp) (yrk. 2) hemställs
2. att riksdagen måtte besluta att avslå regeringens förslag i proposition 1984/85:85 bilaga 2.

Övriga yrkanden i motionerna 1984/85:234, 235 och 237 behandlas av bostadsutskottet i betänkande BoU 1984/85:8.

Motion väckt med anledning av proposition 1984/85:18 och överlämnad från bostadsutskottet

I motion 1984/85:59 av Lars Werner m. fl. (vpk) (yrk. 2 b) hemställs
2 b) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att pensionärer utan eller med låg ATP, låginkomsttagare och hushåll som bor i nyare bostäder skall kompenseras för kostnaderna för fastighetsskatten. (Motionsyrkandet i vad det avser kompensation till pensionärer behandlas i förevarande betänkande medan motionsyrkandet i övrigt behandlas av bostadsutskottet i betänkande BoU 1984/85:8.)

Utskottet

Regeringen har i proposition 1984/85:18 lagt fram förslag om en lag om statlig fastighetsskatt som skall omfatta bl. a. småhus samt bostadsbyggnader på lantbruk.

Förslaget behandlas i skatteutskottets betänkande SkU 1984/85:17.

I den förevarande propositionen, bilaga 2, föreslås särskilda åtgärder för att motverka en ökning av boendekostnaderna för de grupper pensionärer som har fastigheter med ett högt taxeringsvärde och som är beroende av särskilt ekonomiskt stöd till bostadskostnaden i form av kommunalt bostadstillägg till folkpension (KBT).

Rätten till KBT regleras i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Enligt denna kan kommunalt bostadstillägg (KBT) utgå till den som är mantalsskriven i kommun och uppbär folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension eller hustrutillägg. Kommunerna får själva bestämma grunderna för utgivande av bostadstillägg men är bundna av vissa bestämmelser om inkomstprövning. Dessa innebär i huvudsak att bostadstillägget minskas med en tredjedel av den inkomst som överstiger folkpensionen (inkl. pensionstillskott) jämte ett belopp på 750 kr. per år för den som är gift (1 500 kr. för makar tillhopa) och 1 000 kr. per år för annan.

Vid beräkningen av inkomstunderlaget för bestämmande av KBT tas bl. a. en tiondel av den förmögenhet som överstiger 75 000 kr. för ensamstående och 120 000 kr. för makar upp som inkomst. Förmögenhetsvärdet för en- och tvåfamiljsfastighet eller jordbruksfastighet som bebos av pensionären beräknas därvid till halva taxeringsvärdet medan förmögenhetsvärdet för övriga fastigheter motsvarar hela taxeringsvärdet. Bestämmelserna i detta hänseende föreslås i propositionen ändrade så att värdet av en- och tvåfamiljsfastighet eller jordbruksfastighet som bebos av pensionären endast skall tas upp till en fjärdedel av taxeringsvärdet. För att undvika överkompensation till följd av att fastighetsskatten når sin fulla omfattning först år 1987 föreslås att ändringen i KBT-bestämmelserna inte skall träda i kraft förrän den 1 januari 1986.

I motionerna 1984/85:234 av Kjell Mattsson m. fl., 1984/85:235 av Rolf Dahlberg m. fl. och 1984/85:237 av Kerstin Ekman och Olle Grahn hemställs om avslag på propositionen. Avslaget motiveras med att de partier motionärerna företräder – centern, moderata samlingspartiet och folkpartiet – i andra motioner motsatt sig förslaget i proposition 1984/85:18 om införande av en statlig fastighetsskatt.

I motion 1983/84:236 av Margó Ingvardsson m. fl. framhålls att propositionen delvis tillgodoser kravet i vänsterpartiet kommunisternas partimotion 1984/85:59 om att bl. a. pensionärer med låg eller ingen ATP skall kompenseras för de ökade kostnader som fastighetsskatten medför. Motionärerna menar emellertid att även pensionärer med fritidshus bör kompenseras och de föreslår att dessa skall omfattas av den föreslagna lagändringen.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens förslag om kompensation för den statliga fastighetsskatten i form av lättnader vid inkomstberäkningen vid bedömningen av rätten till KBT såvitt gäller fastigheter som bebos av pensionär. Utskottet anser däremot att en motsvarande kompensation till pensionärer som äger fritidshus skulle gynna dessa i alltför hög grad i förhållande till andra fastighetsägare.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i nu behandlad del och avstyrker bifall till motionerna 234, 235 och 237, samtliga såvitt avser yrkande 2, samt till motionerna 236 och 59, sistnämnda motion i behandlad del och i vad den inte kan anses tillgodosedd genom propositionens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:85, bilaga 2, och med anledning av motion 1984/85:59 yrkande 2 b i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1984/85:234, yrkande 2, 1984/85:235, yrkande 2, 1984/85:236 och 1984/85:237, yrkande 2, antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

Stockholm den 4 december 1984

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Elis Andersson (c), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Lars-Åke Larsson (s), Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Siri Häggmark (m), Margareta Hemmingsson (s), Monica Andersson (s), Kenth Skårvik (fp), Tommy Franzén (vpk) och Gerd Mahl Karlsson (s).

Reservationer

1. Nils Carlshamre (m), Elis Andersson (c), Allan Åkerlind (m), Gullan Lindblad (m), Karin Israelsson (c), Siri Häggmark (m) och Kenth Skårvik (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "propositionens förslag" bort ha följande lydelse:

I reservation 1 av Stig Josefson m. fl. till skatteutskottets betänkande SkU 1984/85:17 har utskottets företrädare för moderata samlingspartiet, folkpartiet och centerpartiet yrkat avslag på förslaget om införande av en statlig fastighetsskatt. I konsekvens härmed anser utskottet att riksdagen bör avslå förslaget om kompensation inom KBT-systemet för en statlig fastighetsskatt.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:234 yrkande 2, 1984/85:235 yrkande 2 och 1984/85:237 yrkande 2 och med avslag på proposition 1984/85:85, bilaga 2, och motionerna 1984/85:236 och 1984/85:59 yrkande 2 b i motsvarande del avslår det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

2. Tommy Franzén (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "propositionens förslag" bort ha följande lydelse:

I överläggningarna mellan regeringen och vpk angående bl. a. fastighetsskattens införande hävdade vpk att pensionärer med låg eller ingen ATP skulle kompenseras för de ökade kostnader som denna skatt skulle medföra.

I regeringens proposition 1984/85:85, den s. k. kompensationspropositionen, återfinns förslag om kompensation för fastighetsskatten för pensionärer med låg eller ingen ATP och som bebor fastigheten. Förslaget innebär att den tidigare reduceringen av taxeringsvärdet vid beräkning av kommunalt bostadstillägg, KBT, höjs från 50 till 75 %.

Effekterna av förslaget har visat sig inte ge tillräcklig kompensation för vissa grupper. Inte heller tar förslaget hänsyn till de pensionärer som har fritidshus. Dessa erhåller inte någon som helst kompensation.

Utskottet anser att de här framkomna effekterna är av sådan art att förslaget i denna del bör återföras till regeringen för ett nytt förslag som tillgodoser att alla pensionärer med låg eller ingen ATP erhåller full kompensation för de kostnader som fastighetsskatten medför oavsett om fastigheten utgör bostad för pensionär eller är en fritidsfastighet.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:59 yrkande 2 b i motsvarande del och motion 1984/85:236 och med avslag på motionerna 1984/85:234 yrkande 2, 1984/85:235 yrkande 2, 1984/85:237 yrkande 2 och på det i proposition 1984/85:85 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om kompensation till pensionärerna på grund av fastighetsskatten.

minab/gotab Stockholm 1984 79419